

На засіданні методичної комісії психологічної служби Новоград-Волинського району було окреслено ряд актуальних питань до виконання працівниками психологічної служби у 2011-2012 навчальному році.

Актуальність психологічного супроводу навчально-виховного процесу зумовлена основними соціальними вимогами, відповідними стратегічними змінами розвитку освіти України та загальноосвітніми тенденціями. Забезпечуючи психологічну складову організації освітнього середовища, працівники психологічної служби системи освіти повинні забезпечити умови, які б сприяли розвитку індивідуальності кожної дитини, збереженню її здоров'я, формуванню у неї готовності до самостійного життя в суспільстві після завершення навчання.

Основною метою діяльності психологічної служби системи освіти є підвищення якості і забезпечення доступності послуг у сфері практичної психології і соціальної роботи, спрямованих на забезпечення та укріплення здоров'я, підвищення адаптивних можливостей, створення умов для повноцінного і гармонійного розвитку усіх учасників навчально – виховного процесу, посилення розвивального і виховного компонентів системи освіти.

Загальні завдання психологічної служби детерміновані стратегією розвитку системи освіти в цілому і водночас залежать від особливостей регіональної політики, історії та традицій освіти у області, районі, місті, селищі.

З огляду на тенденції розвитку психологічної служби основні напрями діяльності психологічної служби системи освіти визначені на 2010-2011 роки залишаються актуальними і на наступний період. Разом з тим діяльність служби повинна трансформуватися у відповідності до змін у нормативно-правовій базі, визначених пріоритетів діяльності області.

Основна мета діяльності психологічної служби у 2011-2012 навчальному році має бути спрямована на впровадження положень Концепції розвитку психологічної служби системи освіти на період до 2012 року та Плану дій щодо її реалізації.

Практичним психологам та соціальним педагогам необхідно звернути увагу на підготовку дітей до навчання в школі, формування у них мотивації, орієнтованої на зміст навчання, зниження рівня тривожності, а також на питання адаптації до умов навчального закладу.

Психологічний супровід дітей з особливими освітніми потребами, які інтегруються в загальноосвітню школу є новим видом діяльності для працівників психологічної служби. Тому відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 11.09.2009р. №855 «Про затвердження Плану дій щодо запровадження інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на 2009-2012 роки» працівникам психологічної служби необхідно:

- приділити особливу увагу розробці та впровадженню методології щодо вивчення індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами;
- розробці алгоритму взаємодії педагогічних працівників щодо забезпечення потреб вихованців та учнів;

- психологічній підготовці педагогів до роботи з вказаною категорією дітей.

Інтеграція таких дітей в навчально-виховний процес можлива виключно за умови їх належного психолого-педагогічного супроводу.

На виконання Загальнодержавної програми "Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини на період до 2016 року" соціальним педагогам навчальних закладів необхідно звернути увагу на наступне:

- забезпечити постійно діючий моніторинг дотримання прав дітей та інших суб'єктів навчально-виховного процесу;
- вивчення дотримання прав дитини в умовах навчального закладу і поза його межами;
- в рамках всеобучу для батьків важливо донести їм інформацію про норми Кримінального кодексу України в частині відповідальності за неналежне виконання батьківських обов'язків та за злочини проти дитини.

Від рівня сформованості у педагогічного працівника психологічної компетентності залежить здоров'я дитини, мікроклімат в колективі, освітньому закладі, рівень комфортності та безпечності освітнього середовища. Саме тому одним з нових напрямів у діяльності практичних психологів має стати підвищення психологічної культури і компетентності педагогічних працівників навчальних закладів, а також батьків.

Відповідно до пункту 3.5. Плану дій щодо реалізації Концепції розвитку психологічної служби системи освіти України на період до 2012 року про розвиток та впровадження у практику педагогічної діяльності просвітницьких програм профілактичної роботи з учнями та студентами з девіантною поведінкою та з метою покращення навчально-виховного процесу в роботі практичних психологів з педагогічними колективами необхідно:

- спланувати систему заходів з психологічної просвіти вчителів щодо поінформованості про форми профілактичної роботи, спрямованої на подолання насильства серед дітей, конфліктів у педагогічній практиці;
- оптимізувати проведення психолого-педагогічних консиліумів щодо розробки індивідуального підходу до учнів;
- запланувати та впровадити систему навчальних тренінгів щодо розвитку навичок асертивної поведінки у вчителів, вихованців, учнів, батьків.

У 2011-2012 навчальному році діяльність працівників психологічної служби навчальних закладів має бути спрямована на виконання заходів з реалізації наступних державних програм:

Державної цільової соціальної програми зменшення шкідливого впливу тютюну на здоров'я населення на період до 2012 року (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2009 р. № 940);

Загальнодержавна програма "Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини" на період до 2016 року (затверджено Законом України від 5 березня 2009 року № 1065-VI);

Загальнодержавна програма забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009-2013 роки (затверджено Законом України від 19 лютого 2009 року № 1026-VI);

Державна цільова соціальна програма "Молодь України" на 2009-2015 роки (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 28 січня 2009 р. № 41);

Державна програма "Репродуктивне здоров'я нації" на період до 2015 року (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2006р. № 1849).

Працівники психологічної служби системи освіти мають брати безпосередню участь у розробці і впровадженні заходів, спрямованих на реалізацію регіональних, районних (міських) програм: "Робота з обдарованою молоддю", "Дитинство", "Школа майбутнього", "Профільне навчання" тощо.

Відповідно до виконання положень Концепції розвитку психологічної служби системи освіти на період до 2012 року та Плану дій щодо її реалізації основними завданнями та напрямками роботи працівників психологічної служби району у 2011-2012 навчальному році будуть:

Напрями науково-дослідної і науково-методичної роботи для практичних психологів закладів освіти:

1. Робота з дітьми:

- адаптація до умов навчального закладу та особливостей навчально-виховного процесу;
- вивчення психологічних особливостей дитини/колективу;
- корекція та розвиток індивідуально-психологічних особливостей;
- профілактика та подолання асоціальних проявів в поведінці дітей, негативних явищ в учнівському середовищі;
- формування життєвої компетентності, здорового способу життя.

2. Робота з педагогічними працівниками:

- психологічна просвіта/консультування з актуальних питань навчально-виховного процесу, особистісної сфери;
- психологічний супровід функціонування дитячого/педагогічного колективу на різних етапах його існування;
- вивчення особливостей педагогічної діяльності;
- технології психологічного супроводу педагогів під час атестації.

3. Робота з батьками:

- психологічна просвіта/консультування з питань розвитку та особливостей особистості у різних вікових періодах;
- вивчення особливостей умов сімейного виховання, мікроклімату.

4. Формування психологічної компетентності всіх учасників навчально-виховного процесу.
5. Психологічний супровід навчально-виховного процесу в умовах інклюзивної освіти (за суб'єктами: - діти, - батьки, - педагогічні працівники).
6. Психологічний супровід профільного, допрофільного навчання та випускників під час зовнішнього незалежного оцінювання.
7. Психологізація навчання та технології створення комфортного освітнього середовища в навчальному закладі.

Напрями науково-дослідної і науково-методичної роботи для соціальних педагогів освітніх закладів:

1. Робота з дітьми:

- соціальний патронаж соціально-незахищених категорій дітей;
- соціальний супровід дитини під час адаптації до умов навчального закладу та особливостей навчально-виховного процесу;
- вивчення особливостей соціального розвитку дитини/сім'ї/колективу;
- консультування та допомога дітям, які опинилися у складних життєвих обставинах;
- соціальні технології у сфері профілактики та подолання асоціальних проявів в поведінці дітей, негативних явищ в учнівському середовищі;
- формування життєвої компетентності, здорового способу життя).

2. Робота з педагогічними працівниками:

- просвіта/консультування з актуальних питань навчально-виховного процесу, особливостей сімейного виховання, соціального розвитку дитини;
- соціально-педагогічний супровід функціонування дитячого/педагогічного колективу на різних етапах його існування;
- вивчення особливостей педагогічної діяльності;
- інноваційні форми і методи роботи соціального педагога з вчителями.

3. Робота з батьками:

- психологічна просвіта/консультування з питань сімейного виховання, забезпечення прав дитини відповідно до міжнародного та національного законодавства;
- формування батьківської відповідальності, вивчення особливостей умов сімейного виховання, мікроклімату;
- інноваційні форми і методи роботи соціального педагога з батьками.

4. Соціально-педагогічний супровід навчально-виховного процесу в умовах інклюзивної освіти (за суб'єктами: - діти, - батьки, - педагогічні працівники).
5. Технології створення комфортного освітнього середовища в навчальному закладі.
6. Застосування основ міжнародного та національного законодавства у сфері захисту прав дитини.

Під час роботи методичної комісії психологічної служби району практичні психологи та соціальні педагоги району представили свій доробок з питань:

- «Психологічна адаптація першокласників – основа успішного навчання» - практичний психолог Слободороманівської школи-гімназії Петренко Г.О.
- «Особливості переходу учнів з початкової до середньої школи, як психолого-педагогічна проблема» - практичний психолог Колодянської ЗОШ І-ІІІ ст.. Каленюк С.Б.
- «Проблеми обдарованих дітей та шляхи їх розв'язання » - практичний психолог Чижівської ЗОШ І-ІІІ ступенів Пашківська Т.Л.
- «Обдарований підліток. Знахідка чи проблема для школи?» - практичний психолог Городницької ЗОШ І-ІІІ ступенів Лакізіук І.С.
- «Розвиток навчальних процесів учнів. Корекційно-розвивальні заняття для першокласників» - практичний психолог Киківської ЗОШ І-ІІІ ступенів Міськевич Т.М.
- «Соціально-педагогічний патронат дітей з груп ризику» - соціальний педагог Несолонської ЗОШ І-ІІІ ступенів Ткаліч Н.Ю.